

GROEN

HERFST 2007 - NUMMER 49

Bestuur IVN Eelde-Paterswolde

Voorzitter

De functie van voorzitter is op dit moment vacant.

Secretaris

Agaath AB-van Zanten

Goudsbloemweg 32
9765 HS Paterswolde
tel. 050-3093113
e-mail: agaath.ab@planet.nl

Penningmeester

Willem Zandt

Burg.J.G. Legroweg 19
9765 AD Paterswolde
tel. 050-3094264
e-mail: wzandt@hetnet.nl
giro IVN: 0820257

Bestuursleden

Henk von Eije

Burg.Legroweg 8
9765 AE Paterswolde
tel: 050-3092973
e-mail: j.h.von.eije@rug.nl
Hortensiaweg 3
9765 HA Paterswolde
tel. 050-3090989
e-mail: ivn.eelde@planet.nl

Vera Troost-van Dalen

Bestuur IVN Vries

Voorzitter

Kees Andriessse

"Bosch en Vaart"
Groningerstraat 30
9481 TD Vries
tel. 06-53676586
e-mail: keesandriessse@orange.nl
zie secretariaat IVN Eelde/Paterswolde

Secretariaat

Penningmeester

Jan Vrielink

Soltstede 29
9481 HL Vries
tel. 0592-542811
e-mail: vrielink-jan@wanadoo.nl
Rabo rek.: 3665.69.309

Bestuursleden

Jan Fekkes
(waarnemend voorzitter)

Nieuwe Rijksweg 35
9481 AP Vries
tel. 0592-541322
e-mail: fekkesj@zonnet.nl
Bannerschulte 31
9481 HT Vries
tel. 0592-542732
e-mail: w.folkers@wanadoo.nl

Wil Folkers

Inhoud

Voorwoord.....	3
Speerpuntactiviteiten jubilerend IVN Eelde-Paterswolde een groot succes	4
Jubileumactiviteit 15 september, Vlinderkampje "De Duinen".....	5
IVN VLINDERKAMPJE "DE DUINEN"	7
Plantenexcursie naar de Kappersbult.....	8
Excursie naar vlindertuin in Zuidwolde op 4 augustus (17 personen)	10
Programma IVN Eelde- Paterswolde en Vries 07/08.....	11
Programma IVN Zuidlaren 07/08.....	14
Vogelwerkgroep IVN Afd. Vries.....	16
Werkgroep Landschapsbeheer MN Vries	17
Bestemmingsplan "De Marsch".....	19
Een kort bericht van de Jeugdnatuurclub.	20
Tine Marcus leerlingen in De Braak.....	21
Onderzoek naar het voorkomen van de Bonte vliegenvanger (Ficedula hypoleuca) in Eelde-Paterswolde - voorjaar 2007	22
Topjaar voor onze KERKUIL.....	25
Kerkuilen moeten wijken voor Waterwijk.....	27
Werken in de natuur in het Elsburger Onland.....	29
Steenmarters in Eelde-Paterswolde.....	30
Wezel, hermelijn en bunzing.....	32
Watersysteemplan Drentsche Aa-gebied.....	34
De Braak Nu en toen.....	36

Voorwoord

Van de besturen

Eelde-Paterswolde zit nog midden in de viering van het 60-jarig jubileum, die dankzij de inspanningen van de jubileumcommissie (en anderen) succesvol verlopen. De foto's op de omslag van Groen geven een vluchtige impressie van een aantal speerpunten. De laatste jubileumactiviteit zal op 17 november zijn. Zie het programma op de uitnodiging.

De 'normale' activiteiten van beide afdelingen gezamenlijk zijn ook al weer opgestart en deze vindt u elders in dit boekje terug. Volgend jaar zullen de besprekingen over een fusie van de afdelingen Eelde-Paterswolde en Vries weer hervat worden.

Zorgen zijn er over het gebrek aan bestuursleden. Ook Cor Kerstens heeft inmiddels door een verhuizing zijn plek in het bestuur van Eelde-Paterswolde moeten opgeven. De besturen zijn te klein. Versterking in Vries en in Eelde-Paterswolde is dringend noodzakelijk. Dus als u iemand kent (u zelf mag ook) en denkt dat die geschikt is voor een bestuursfunctie, laat het ons weten.

We hebben weer mooie natuurmaanden achter de rug. De invloed van de klimaatverandering is er wel, maar uit zich hier nog niet zo extreem als in meerdere andere landen op aarde. Uit een recent rapport blijkt dat we de middelen hebben om ons op tijd redelijk in te dekken tegen de negatieve gevolgen van de klimaatverandering. Maar we moeten ons zeker druk maken over onze eigen omgeving. Leef zoveel mogelijk groenbewust, beïnvloed anderen en onze locale overheden. Op 6 november wordt in Ons Dorpshuis te Paterswolde de film van Al Gore gedraaid, "Een ongemakkelijke waarheid (An Inconvenient Truth)".

We raden u aan die film te gaan bekijken.

Het activiteitenprogramma biedt u de komende maanden weer allerlei interessante lezingen en excursies. We hopen dat u zeker een aantal keren van de partij kunt zijn.

Kees Andriesse, afd. Vries

Vera Troost en Agaath AB, afd. Eelde-Paterswolde

Speerpuntactiviteiten jubilerend IVN Eelde-Paterswolde een groot succes

Het idee om het jubileumjaar 2007 (60 jaar natuurbeschermingswerk in en rond Eelde-Paterswolde) te vieren aan de hand van vijf speerpunten blijkt een groot succes. Inmiddels zijn er vier geweest. De vijfde, en tevens het afsluitende, is in november.

De start was op 17 april. Een volle zaal in het Dorpshuis. Ontvangst met gebak met een opdruk van ons jubileumvignet, een lezing over 60 jaar natuurbeschermingswerk (in aanwezigheid met de 92 jarige heer Harms, bestuurslid van de in 1947 opgerichte natuurwacht), enkele cadeaus, en wandelen door het stroomdal van de Oude Aa (gebracht en gehaald met een touringcar!) met afsluitend napraten in het Dorpshuis. Het verliep allemaal prima.

In mei was er in De Wieken een tentoonstelling van kunstwerken over natuur en landschap. De kunstwerken waren gemaakt door leerlingen van basisscholen en door bewoners van de twee verzorgingscentra in ons dorp. Kunst in allerlei vorm en op hoog niveau kun je wel stellen. Een driekoppige jury bepaalde de prijswinnaars. De prijzen werden uitgereikt voor een volle zaal in het verzorgingscentrum. De tentoonstelling was zo'n succes dat die een week langer te bezichtigen bleef dan de bedoeling was.

Op 9 juni was er de Eelder jaarmarkt. Wij waren er met twee stands en een tent die ingericht was als ruimte voor natuuronderzoek voor de jeugd. Gezellige drukte bij de stands en een goede aanloop in de tent stelden ons erg tevreden. Bezoekers konden gratis een plantje meenemen.

De dag van de opening van het Vlinderkampje, 15 september, was er een met stralend weer. Onthulling van een prachtig geschilderd bord (plattegrond van het kampje) voor een 40-tal aanwezigen, daarna het planten van een Vlinderstruik en het bezichtigen van de tuin. Op de rijen herfstasters (overblijfsel van de voormalige kwekerij) zaten tientallen vlinders: meest Atalanta's en een enkele Gehakelde aurelia. Op het ruime parkeerterrein van zwembad Lemferdinge, een beboomde grasvlakte, stonden diverse groenverenigingen en Ol Eel met een stand, waren er lekkere hapjes te verkrijgen en ook de jeugd kon zich vermaken. (Elders in Groen meer over deze dag).

Dankzij de fantastische inzet van velen zijn de vier speerpuntactiviteiten een succes geworden. Op onze website staan van alle speerpunten foto's afgebeeld.

Op 17 november is de afsluiting van het jubileumjaar. Lees de uitnodiging. We hopen dat u erbij kunt zijn. Wij gaan er nog een keer voor.

Leo Stockmann, voorzitter jubileumcommissie en algeheel coördinator van de activiteiten.

Jubileumactiviteit 15 september, Vlinderkampje "De Duinen"

Atalanta's deden zich tegoed aan rottend fruit, gehakkelde aurelia's snoepten van de paarse asters, bijen en vele soorten zweefvliegen wisten de roze asters te vinden en de hoornaar was op jacht naar bijen. Het was een stralende dag, de 15^e september! Prachtig weer om de plannen voor het vlinderkampje te presenteren en een groene informatiemarkt te houden.

Jille Elander leidde de openingshandelingen van het vlinderkampje in, waarna Ruud Kreetz, districtsbeheerder van Natuurmonumenten, vertelde over de start van het idee en het belang van ecologie, educatie en recreatie van het vlinderkampje onderstreepte. Hij verraste ons met een cheque voor vlinderplanten. Wethouder Harm Assies mocht vervolgens het doek van het informatiebord (gemaakt door Ada Zoon) trekken, zodat de plannen voor het vlinderkampje zichtbaar werden. In de cultuurtuin kon wethouder Assies meteen een concrete inbreng leveren: hij plantte een bijzondere Buddleya. Tijdens de wandeling over het terrein was er de nodige uitleg, waarvan Harm Assies ook gebruik maakte. Hij kon vertellen dat het met de plaatsing van de berging wel goed kwam.

Ruim 100 mensen hebben het vlinderkampje die dag bezocht. De reacties zijn zeer positief!

Onder de bomen van de parkeerplaats van Lemferdingewas tegelijkertijd de informatiemarkt met kramen van Groei&Bloei, Natuurmonumenten, Imkervereniging, Ol Eel en IVN. Op de sfeervolle markt met kinderactiviteiten in de scoutingtent en een uitgebreide IVN cateringwas het vrij rustig. Ook hier lovende woorden over het initiatief en de organisatie.

Het IVN kan terugkijken op een geslaagde jubileumdag!

UITNODIGING An Inconvenient Truth – Een Ongemakkelijke Waarheid

De beroemde film over de gevolgen van de opwarming van de aarde van Al Gore kunt u zien in Ons Dorpshuis te Paterswolde op dinsdag 6 november a.s.

Een must voor alle mensen die het milieu een warm hart toedragen.

Toegang gratis (voor verdere informatie zie het programma op pagina 13)

Wethouder Assies verricht de officiële opening van het vlinderkampje (Ynze deBoer)

Rondleiding over het vlinderkampje

(Ynze deBoer)

IVN VLINDERKAMPJE “DE DUINEN”

Jarenlang zijn op deze zonnige plek in landgoed De Duinen vaste planten gekweekt. De kweker hield ermee op en het IVN kreeg van eigenaar Natuurmonumenten de mogelijkheid een ecologische en educatieve invulling aan het terrein te geven. Sinds najaar 2006 is een enthousiastewerkgroep bezig de plannen voor een vlinder- en heemtuin te realiseren. Gekozen is voor de naam Vlinderkampje.

De doelen van de werkgroep zijn:

- vlinders en andere insecten een aantrekkelijke plaats bieden voor verblijf, voortplanting en overwintering
- kennis over vlinders en andere insecten overdragen aan jong en oud

Wat komt er in het gebied van 50 meter bij 50 meter?

Het grootste deel zal bestaan uit een wilde planten weidewaar in de laagst gelegen hoek een poel komt. Bosplantsoen en zogenaamde vlechthekken zullen de cultuurtuin en de kleine boomgaard omzomen. Langs de verschillende paden zullen informatieborden, de nectarbar, insectenhotels en houtopslagen staan.

Dit najaar wordt de poel gegraven. De vrijkomende grond gebruiken we voor de dam bij de entree. In de winter zullen timmerwerkzaamheden plaatsvinden voor de berging, de informatieborden en de nectarbar. Volgend voorjaar zal het gebied er heel anders uitzien dan nu.

De werkgroep vlinderkampje “De Duinen” werkt elke dinsdagochtend op het terrein.

Het IVN heeft de grond in gebruik van Natuurmonumenten.

Voor de aanleg ervan heeft het IVN belangrijke bijdragen ontvangen van de gemeente Tynaarlo; het Rabobank projectenfonds; het Prins Bernhard Cultuurfonds; IVN Nederland; particulieren.

Heeft u belangstelling om ook mee te werken of wilt u meer informatie?

Neem contact op met coördinator Tineke van den Berg, tel. 050-3094337 of met Jille Eilander, tel. 050-3091918

Plantenexcursie naar de Kappersbult.

Wat kan een mens zich meer wensen; een blauwe hemel, een heerlijke temperatuur, een prachtig natuurgebied en last but not least de aanwezigheid van een plantenkenner bij uitstek de heer Roel Douwes, ecooloog voor de drie noordelijke provincies bij Natuurmonumenten.

Onder zijn leiding vertoefden we een aantal uren in een bijzonder rijk natuurgebiedje van Staatsbosbeheer.

De Kappersbult ligt in feite ingeklemd tussen de spoorlijn Assen-Groningen en de A 28 en het Noord-Willemskanaal. Toch is het terrein een oase van rust. Het wordt door Staatsbosbeheer een keer per jaar gemaaid en het maaisel wordt afgevoerd. Daardoor ontstaat hier een stabiele vegetatie van allerlei interessante planten. Met name de zeggen zijn in het natte deel ruimschoots voorhanden.

Bedrijvigheid op de Kappershoek

(Ynze de Boer)

Planten die we hebben gezien:

veelkleurig vergeet-mij-nietje
mannagras
moerasstreepzaad
bosgierstgras
dolle kervel
oeverzegge
moeraszegge
ruwe smele
liesgras
kamgras
noordse zegge
biggenkruid
echte koekoeksbloem
dagkoekoeksbloem
waterkruiskruid
zeegroene muur
liggende walstro
waterbies
veenpluis
snavelzegge
blauwe zegge
waterdrieblad
moeraslathyrus
tweerijige zegge
zeegroene zegge

zompzegge
zwarte zegge
snavelzegge
stijve zegge
boompjesmos
brede orchis
pluimzegge
hennegras
scherpe zegge
veenreukgras
gewone ereprijs
gele waterkers
biezenknoppen
valeriaan
moeraswalstro
ruwe smele
egelboterbloem
zwarte zegge
moeraskartelblad
holpijp
hazenzegge
elzenzegge
melkeppe
moerasbeemdgras
schildereprijs

Ynze de Boer.

Excursie naar vlindertuin in Zuidwolde op 4 augustus (17 personen)

De vlindertuin in Zuidwolde ligt al bijna 10 jaar op een luwe plek aan de rand van een volkstuincomplex. Beroemd om de sleedoornpage die hier in groten getale voorkomt als enige plek in Drenthe. De vlindertuin valt op door de grote variatie van beplanting in kleur, hoogte en bloeitijd. De toptien in Zuidwolde zijn: damastbloem, duizendschoon, vuilboom, vlinderstruik, *Verbena bonariensis*, wilde marjolein, witte wederik, koninginnekruid, blauwe knoop en gulden roede. Ondanks het warme zonnig weer lieten de vlinders zich niet erg zien. Het bleef bij atalanta, dagpauwoog, gehakkelde aurelia, boomblauwtje. Geen sleedoornpage dus. Na een goed verzorgde koffie/theepauze bij onze gids Joop Verburg liet hij ons het landschapspark Middelveen zien dat aan de zuidwest rand tussen een woonwijk en agrarisch gebied ligt. Een natuurzone van ongeveer 600 meter bij 50 meter is in 1997 aangelegd en biedt door gevarieerde aanleg, de schrale bodem en het beheer interessante planten als stijve ogentroost, knooppkruid, rolklaver, grote ratelaar, brede orchis. Voor de vele wandelaars in het gebied is het genieten van flora en fauna. Wij konden o.a. het Icarusblauwtje (op de rolklaver), de distelvlinder, het koevinkje en de bruine vuurvlinder bewonderen.

Tineke van den Berg

Aandachtig wordt naar Joop Verburg geluisterd

(W il Folkers)

Programma IVN Eelde-Paterswolde en Vries 07/08

Zaterdag 27 oktober - Nacht van de Nacht.

Vorig jaar was de Nacht van de Nacht een succes. Lees het verslag in Groen, voorjaar 2007. Dus daarom organiseren we opnieuw een tocht. Na een eindje fietsen gaan we wandelen. Wat zullen we horen en zien in de (donkere) nacht?

Voor de veiligheid kunt u een zaklantaarn meenemen. Maar dat wil niet zeggen dat we als een karavaan lichtjes door de nacht moeten gaan. Als we al terug zullen komen, dan zal dat zo tegen middernacht zijn. Bent u bang voor het mysterie van de duisternis? Gewoon meegaan.

Start 21.30 uur per fiets bij het Loughoes bij de kerk in Eelde.

Opgave bij Inge Kuipers Munneke / Leo Stockmann, 050- 3095304.

Zaterdag 3 november - Nationale Natuurwerkdag.

De eerste zaterdag van november is de Nationale Natuurwerkdag. Het is de dag om zoveel mogelijk mensen kennis te laten maken met het werken in de natuur. Aan het eind van de dag gaat iedereen moe, een tikje stijf, maar voldaan naar huis.

In de afdelingen Eelde-Paterswolde en Vries wordt de natuurwerkdag gehouden op een inmiddels voor een aantal werkers bekende locatie, het Bongveen bij Yde. Samen met de leden van Dorpsbelangen Yde gaan we daar onder begeleiding van Landschapsbeheer Drentheweier aan de slag met plaggen en snoeien. Er is weer werk voor veel handen.

Reserveer deze ochtend. Er wordt gezorgd voor koffie en koek.

Meer informatie kunt u vinden op www.natuurwerkdag.nl, www.ivneelde.nl en in Dorpsklanken en de Vriezer Post. Start 9.30 uur

Voor informatie: Janny van der Veen (050-4062470) en Ynze de Boer (050-3091875).

Dinsdag 6 november - Al Gore, Een ongemakkelijke waarheid.

Voormalig vice-president van de VS, Al Gore, schetst in de documentaire van het jaar 2006 een indringend toekomstbeeld van onze planeet en daarmee ook van onze beschaving. Het is een documentaire die je wakker schudt en die iedereen gezien moet hebben. Gore maakt korte metten met alle mythes en misvattingen over de opwarming van de aarde om te benadrukken dat de zweldegelijk een acuut gevaar vormt. Met An Inconvenient Truth (Een ongemakkelijke waarheid) dringt Gore erop aan dat wij nu moeten handelen als we het tij willen keren. We kunnen allemaal veranderingen doorvoeren in onze levensstijl en op die manier bijdragen aan de oplossing.

"Verplichte kost voor iedereen die wil nadenken over onze toekomst"

De documentaire wordt vertoond op een groot scherm.

Tijd: 20.00 uur in Ons Dorpshuis, Bähler Boermalaan 4, Paterswolde

Zaterdag 17 november - Afsluiting jubileum.

13.00 uur: planten van klimaatbosje bij het Vlinderkampje De Duinen.

14.00-16.45 uur Bijeenkomst in Ons Dorpshuis. Zie uitnodiging!

Vrijdag 28 december.

Snertwandeling afdeling Eelde/Paterswolde en Vries

Start 9.30 uur.

Verdere informatie kunt u t.z.t. vinden in Dorpsklanken en de Vriezer Post.

Dinsdag 22 januari 2008.

Lezing door B. Zoer van Stichting Het Drentsche Landschap.

Welke rol spelen natuurorganisaties in de realisering van ecologische verbindingszones. Dit onderwerp komt deze avond uitgebreid aan de orde evenals andere onderwerpen zoals: Plannen en ontwikkeling met betrekking tot diverse natuurterreinen in Noord-Drenthe, zoals Hondstong, Heidenheim, Kleibosch, Bongveen.

Voor het Bongveen uitbreiding van het terrein en restauratie van de pingowal. Voor de Kleibosch plannen en achtergronden om hier natuurontwikkeling te realiseren langs het Peizerdiep. Voor de Hondstong resultaten van natuurontwikkeling in 12 jaar tijd.

Aanvang 20.00 uur in Dorpshuis de Pan te Vries. Inlichtingen: Jan Fekkes, tel. 0592-541322.

Donderdag 7 februari.

Uilenlezing door Fred van Vemden

In deze dialezing staan de Nederlandse uilen centraal.

Van de zes soorten die hier voorkomen zijn de velduil en de steenuil bedreigd.

De ransuil gaat in aantal achteruit; de bosuil handhaaft zich. De kerkuil is door stevige beschermingsmaatregelen weer in aantal toegenomen sinds het dieptepunt in de 60-er jaren van de vorige eeuw. Een nieuwkomer is de oehoe, maar deze beperkt zich tot de Achterhoek en de mergelgroeves bij Maastricht.

Fred van Vemden heeft zijn sporen verdiend met de bescherming van Steenuilen. Dit voorjaar mocht onze Vogelwerkgroep van zijn werk getuige zijn, toen zij een bezoek bracht aan de omgeving van Uffelte.

Fred is een boeiend verteller en een garantie dat we een uitermate leerzame avond zullen hebben.

Aanvang 20.00 uur in het Loughoes.

Zaterdag 9 februari 2008

Ganzen kijken in het Lauwersmeergebied

Het reservaat en het omringende agrarische land worden in het winterhalfjaar bezocht door vele duizenden ganzen. Alleen bij aanhoudende strenge vorst en / of een dik pak sneeuw zullen ze hier niet zijn. We hopen dus op mild weer in die tijd en zijn dan verzekerd van prachtige

waarnemingen van o.a. Kolgans, Brandgans en Grauwe gans. En behalve ganzen is er altijd veel meer aan natuur te zien. Eten en drinken kan in een gelegenheid in het gebied gebeuren, maar neem zelf ook eten en (warm) drinken mee. Denk aan warme kleding, muts, sjaal, handschoenen, goed schoeisel, vogelgids en verrekijker. IVN neemt enkele telescopen mee. De excursie duurt tot in de middag

Vertrek per auto

- uit Vries 8.30 uur bij het voormalige gemeentehuis (Raadhuisplein)
- uit Eelde 8.30 uur bij het Loughoes (prot. kerk, centrum Eelde)

Opgave

- bij Jan Fekkes Vries, 0592-541322
- bij Leo Stockmann Paterswolde, 050- 3095304

Dinsdag 18 maart.

Jaarvergadering afdeling Vries.

Aanvang 20.00 uur in de Pan

Na de pauze een verhaal met filmbeelden van de werkgroep de "Zeijerwiek".

De werkgroep bestaat volgend jaar 25 jaar en in al die jaren is er geweldig veel en goed werk verricht rondom Zeijen en zijn er veel prachtige dingen tot stand gekomen. Ook in de toekomst valt er nog veel werk te doen voor deze zeer actieve en betrokken werkgroep. We horen graag van hun acties en plannen.

Dinsdag 25 maart.

Jaarvergadering afdeling Eelde-Paterswolde.

Aanvang 20.00 uur in de Kijkboerderij

Aansluitend op het officiële gedeelte geeft Anne van der Zijpp een verslag van de reis die hij met Willem Zandt, Bernadine van Manen (plus zoon) en Leo Stockmann dit voorjaar maakte naar Laasche, een klein dorpje in de middenloop van de Elbe. Hij laat ons aan de hand van een aantal magnifieke foto's zien hoe rijk dit gebied is aan vogels, planten en insecten. We weten inmiddels allemaal dat Anne van der Zijpp niet alleen een geboren verteller is, maar ook een uitstekend fotograaf.

Programma IVN Zuidlaren 07/08

Lezingen zijn voor leden en donateurs gratis, voor niet-leden € 2,50.

Zondag 23 sept - Fiets- en wandelexcursie door Midlaren en omgeving

*o.l.v. IVN gidsen Ineke Noordhof en Egbert Veenstra
Start 10.30 uur bij De Sprookjeshof in Zuidlaren*

Zaterdag 29 sept/6 okt - Langs het Peizerdiep in twee dagwandeltappes

*o.l.v. Eddy Dijk en Jan Siem Rus
Max. 20 deelnemers.
Aanmelden bij: E. Dijk 050-4092838 of J.S. Rus
050-4095832
Start op beide dagen om 9.00 uur achter de NH Kerk in
Zuidlaren.*

Donderdag 25 okt - 'De rol van paddenstoelen in de natuur'

*Lezing door P. Kuiper, emeritus hoogleraar Universiteit
Groningen.
Het Veerhuis Zuidlaren, 20.15 uur*

Zaterdag 27 okt - 'Gasterse Duinen in 't donker', avondexcursie

*Vertrek om 21.30 vanaf de Hervormde Kerk bij het Laarwoud.
Start excursie 21.45 uur bij de parkeerplaats tussen Gasteren
en Oudemolen. De wandeling duurt tot ongeveer 24.00 uur.
Zaklantaarn en verrekijker meenemen!*

Zaterdag 3 nov - Natuurwerkdag in de Vlindertuin

*o.l.v. leden van de Vlinderwerkgroep.
Om 10.00 uur bij ingang van volkstuintcomplex bij zwembad
Aqualaren.
De werkdag duurt tot ca. 15.00 uur. Voor een lunch zal
gezorgd worden.
Opgeven bij J.S.Rus: 050-4095832 of mail naar
Rusjansiem@hotmail.com*

Donderdag 8 nov - 'Drents landschap, vroeger en nu'

*Dia-lezing door Marianne van Albada, schrijfster
Het Veerhuis Zuidlaren, 20.15 uur.*

Donderdag 22 nov - 'Libellen'

*Dia-lezing door Bas van de Wetering, Libellenwerkgroep
Drenthe
Het Veerhuis Zuidlaren, 20.15 uur.*

Zaterdag 8 dec - Ganzen, zwanen en andere vogels in het Hunzedal

*excursie o.l.v. Rens Penninx,
Verrekijker en stevig, waterdicht schoeisel worden
aanbevolen!
Start 10.15 uur Parkeerplaats aan de Hunze in Spijkerboor*

Vooruitblik 2008

Donderdag 10 januari 08 - Nieuwjaarsborrel met verhalen
Het Veerhuis Zuidlaren, 20.15 uur.

Donderdag 31 januari - Molen de Wachter,
*dia-lezing door Ewout Broersma
Het Veerhuis Zuidlaren, 20.15 uur.*

Zondag 17 februari - Winterwandeling in het gebied van Oudemolen
*Start 10.30 uur met koffie bij De Fazant. Start wandeling
11.00 uur*

Donderdag 6 maart - Veranderingen in de natuur door het klimaat
Het Veerhuis Zuidlaren, 20.15 uur

Zondag 16 maart - Wandeling over het terrein van Dennenoord
Start 11.00 uur bij De Kimme

Vogelwerkgroep IVN Afd. Vries

Onze activiteiten in 2007.

Zoals ieder jaar begonnen we onze activiteiten in de maand januari met de WAD-wintertelling.

Die bestaat uit twee onderdelen, n.l. de watervogeltelling in een weekend omstreeks het midden van de maand en de vogeltelling van alle soorten op tien vastgestelde punten met proefvlakken in het atlasblok 12-23 (ook op verzoek van de Werkgroep Avifauna Drenthe) op verschillende data.

De watervogeltelling vindt ieder jaar plaats op vijf locaties, nl. Langwandveen bij Bunne, Holveen bij Donderen, Bongeveer (algemeen bekend) en Kosterveen en Esveen te Vries. Deze telling leverde door het zachte weer wat meer resultaat op dan in voorgaande jaren. Niet alleen was het aantal soorten wat groter, ook de aantallen liepen aardig hoog op, zoals b.v. 250 Wilde Eenden, 50 Wintertalingen, 85 Smienten en 45 Watersnippen. Bij de algemene zgn. vijfminutentellingen was het geringe aantal Kramsvogels en Koperwiekjes opvallend. Spreeuwen waren er daarentegen genoeg.

In maart begint het ieder jaar te kriebelen om met de broedvogeltellingen te beginnen. De boswachterij De Holten bij Vries is dan weer ons werkterrein. Voor het vierde jaar zijn we daar bezig geweest met vroege ochtendtellingen voor het B.M.P. tussen 15 maart en 5 juli en een avondtelling in mei. De inventarisatie is nog niet voltooid : de territoria zijn nog niet vastgesteld.

We probeerden ook iets aan het Bijzondere Soorten Project te doen in het Noordseveld. De potentiële broedvogelsoorten daar, zoals Paapje en Tapuit, hebben we nog niet als zodanig kunnen noteren. Wel waren er op een gegeven ogenblik liefst 26 Tapuiten en 1 Paapje (man) aanwezig, maar dat was nog te vroeg in het seizoen. Door gebrek aan leden konden we helaas niet genoeg aandacht aan dit gebied besteden.

In samenwerking met de KNNV-afdeling Assen worden sinds een flink aantal jaren de Huiszwaluwen door ons geteld in het atlasblok 12-34 (Oudemolen, Taarlo en omgeving). Hiervan kunnen we zeggen dat de aantallen van deze kolonievogels tamelijk stabiel blijven. Het maximum aan de gevel(s) van één huis bedroeg deze keer 42.

Namens de Vogelwerkgroep,

Kees Bouwer.

(Jan Fekkes, Meindert van Nieff, Bram Visch, Bert Warners)

Werkgroep Landschapsbeheer IVN Vries

Evenals voorgaande jaren is de werkgroep eind september weer gestart met de werkzaamheden. En wel voor het tiende seizoen.

De start van de werkgroep was destijds naar aanleiding van een vrijwilligersdag in het Kostverlorenveen, dat gelegen is tussen Donderen en Bunne. Op 31 oktober 1998 is door een groep van ongeveer 20 vrijwilligers begonnen met berken te verwijderen uit dat veentje. De klus was echter na die dag nog lang niet geklaard en dat is aanleiding geweest om de werkgroep Landschapsbeheer op te richten. Gedurende de winterperiode zouden de werkzaamheden voortgezet worden. Zo is het ook gebeurd; eerst met vier man, het tweede jaar met maar twee vrijwilligers. In de loop der jaren is dat aantal gegroeid tot zo rond de 10 leden, zowel dames als heren.

Toen het Kostverlorenveentje na een aantal jaren naar onze begrippen klaar was zijn we overgestapt naar het grotere Holveen dat in de directe omgeving ligt van het eerder genoemde vennetje. Tot op de dag van vandaag geldt als basis voor onze werkzaamheden de aanbevelingen genoemd in een tweetal rapporten: VEENMOERASJES IN VRIES (uitgegeven door de toenmalige Milieuraad in 1981) en DRENTHE: HET LAND VAN DE DUIZEND VENNEN (uitgegeven door de provincie Drenthe in 1998). Het tweede rapport kreeg als ondertitel: Plan van aanpak herstelproject Veentjes Noordenveld. Compleet met planning en financiële onderbouwing. Veelbelovend, dus! Maar het is tot nu toe bij een plan gebleven, hetgeen zeer te betreuren valt. Op bescheiden schaal wordt wat aan enkele van de tientallen veentjes gedaan en wel voornamelijk door vrijwilligers.

Gebeurt er niets dan zullen dichte berken- en wilgen bossen ontstaan waardoor maar weinig biologische differentiatie. Daar zijn nu al voorbeelden van. Verscheidenheid is er in het verleden wel geweest en ook meer open water.

We trachten door ons werk bij te dragen aan herstel. Daarover was steeds goed overleg met Staatsbosbeheer, eigenaar van de grootste delen. Inderdaad: was, want in mei jl. heeft er uit praktische overwegingen een grondruil plaats gevonden tussen Staatsbosbeheer en Natuurmonumenten. Dat geldt ook voor het gebied waar wij werkzaam zijn. Het overleg wordt in het vervolg gevoerd met Natuurmonumenten.

Met de eigenaren van de tussenliggende gebiedjes, die ook tot ons werkterrein behoren is totaal geen contact. Wel is destijds toestemming gegeven om ook die gedeelten te schonen, maar verdere belangstelling ontbreekt.

De start van onze werkzaamheden wordt nog enigszins overschaduwed door het plotselinge faillissement van de Stichting Landschapsbeheer

Drenthe. Wij ontvingen van de stichting het gereedschap in bruikleen en onze verzekeringen waren daar ook ondergebracht. Als u dit leest zal er ongetwijfeld intussen een oplossing zijn gevonden.

In het Kostverlorenveen is goed te zien dat de berkenopslag na zo'n jaar of tien behoorlijk is gegroeid. Door gebrek aan grazers, zullen we zelf weer aan de slag moeten om deze begroeiing te verwijderen.

Wie de moeite neemt om zich door het hoge gras een weg te banen naar het geplagde veldje zal zien dat de heide daar uitbundig staat te bloeien.

Ook in het Holveen is nog veel te doen. In tegenstelling tot het Kostverlorenveen zullen we gedeelten waar drie jaar geleden berken zijn gekapt nu al moeten schonen. Vele zaailingen hebben zich daar razendsnel ontwikkeld. Door de warmte, de droogte en daarna natte periode? Merkw aardig dat in de directe omgeving gebieden zijn waar het minder explosief is toegegaan.

Uiteraard zullen we ons niet alleen met het verwijderen van berken bezig houden, dat zou wel erg saai worden. We gaan door met het uit het water verwijderen van wilgen, het zagen van zwaardere bomen, het maaien van delen waar eerder berken zijn verwijderd en het plaggen ter vergroting van het heidegebied. Hierbij zullen kettingzaag en bosmaaier goede diensten kunnen bewijzen.

In het seizoenprogramma dat tot medio maart 2008 duurt, zijn weer een vijftiental zaterdagen, dan wel woensdagen opgenomen waarop we actief zullen zijn.

Nieuwe aanmeldingen zijn altijd welkom.

Maarten Koomen

Bestemmingsplan “De Marsch”

Met het bestemmingsplan de Marsch zijn we nog steeds volop bezig. Het wordt zelfs steeds ingewikkelder omdat er meerdere procedures naast elkaar lopen. Al eerder in Groen 46 en 47 hebben wij u op de hoogte gebracht van onze bezwaren tegen de bouw van een manege op de overgang van het beschermde dorpsgezicht in het beekdal van het Eelderdiep terwijl 150 meter verder al een manege staat. De provincie heeft het bestemmingsplan goedgekeurd en voor het IVN (en omwonenden en manegehouder mev. Meelker) was het beroep bij de Raad van State een logische volgende stap. De Raad van State heeft inmiddels de Stichting Advisering Bestuursrechtspraak als deskundige om advies gevraagd. Het gebied de Marsch ligt in het beheersgebied van de Ecologische Hoofdstructuur. Hoewel de Raad van State nog geen uitspraak heeft gedaan over het bestemmingsplan heeft Gedeputeerde Staten van Drenthe in juli besloten dat het hele gebied (16 hectare) als beheersgebied vervalt. Daartegen heeft het IVN bij de rechtbank in Assen beroep ingesteld.

Tegelijkertijd loopt er nog een procedure tegen de bouwvergunning bij de Commissie Bezwaar en Beroep van de gemeente Tynaarlo.

Wordt dus vervolgd.

Werkgroep BROM, Agaath AB

Een kort bericht van de Jeugdnatuurclub.

De jeugdnatuurclub is weer van start gegaan.

We hebben afscheid genomen van Emma en Laura die naar het vervolgonderwijs gingen, maar we kregen versterking van Sara, Elamiek, Roy en Julius.

Tot onze spijt hebben Ada Zoon en Nanny Smeenge, die vele jaren de groep heel enthousiast begeleid hebben, zich moeten terug trekken. Gelukkig hebben o.a. Aafke Pot, Greet Geertman, Marijke de Boer en Gerda Dijkstra aangegeven zich voor de jeugdgroep te willen inzetten, zodat we weer elke 2de zaterdag van de maand er op uit kunnen gaan met activiteiten als een natuurwerkdag, speurtocht, zoeken naar sporen, de vogeltrek, waterdieren, enz.

De eerste bijeenkomst was op de Open Dag van het Vlinderkampje, waar we als jeugdgroep op het kampje de basis gelegd hebben voor een winterverblijf voor amfibieën, (kikkers, padden, salamanders). Omdat vanwege de vele andere activiteiten in het dorp niet iedereen aanwezig was, was het voor de rest hard werken. Maar het begin is er. Nu maar afwachten of er van de winter gebruik van wordt gemaakt.

Er kunnen nog wel een paar kinderen in de leeftijd van 8-12 jaar bij in de groep. Dus meld je aan als het je leuk lijkt. Dat kan bij Agaath AB tel. 3093113.

Leerlingen van de Tlne Marcus school op onderzoek in De Braak

(Aafke Pot-Ellen)

Tine Marcus leerlingen in De Braak

Wie op donderdag 19 april een wandeling wilde maken in landgoed De Braak, kon bij de ingangen lezen dat er iets bijzonders gaande was. Zeventig kinderen van groep 7 en 8 met hun begeleiders van de Tine Marcusschool uit Groningen waren op bezoek. Met het project "Groen en Grijs" spaarden deze kinderen geld voor een uitstapje in de natuur. Bij ons "het IVN Eelde Paterswolde" kwam de vraag binnen om "iets" te organiseren. Dat "iets" werd een carroussel van activiteiten op twee uitgezette routes. Elke activiteit werd bemenst door een IVN-vrijwilliger, die iets vertelde over het onderwerp en die behulpzaam was bij het uitvoeren van de opdracht. Kinderen en begeleiders vermaakten zich en leerden over planten en dieren die op het landgoed voorkomen. Ze ving waterbeestjes; bekeken de ooievaars door een telescoopkijker; ze maakten kennis met de wereld van de vleermuizen en reigers. Sommigen zagen een rode eekhoorn, anderen verdwaalden in het doolhof. Het enthousiasme spatte er vanaf en na drie uren stapten kinderen met glimmende ogen en rode wangen de bus weer in. Bijgaande foto's geven een impressie van deze leuke en zonnige dag.

Het was fantastisch om te merken dat wij als groep IVN vrijwilligers in staat waren om er voor zoveel kinderen en hun begeleiders een geslaagde buitendag van te kunnen maken. Alle medewerkers heel erg bedankt!

Greet Geertman en Aafke Pot-Ellen

Leerlingen aan het werk

(Aafke Pot-Ellen)

Onderzoek naar het voorkomen van de Bonte vliegenvanger (*Ficedula hypoleuca*) in Eelde-Paterswolde - voorjaar 2007

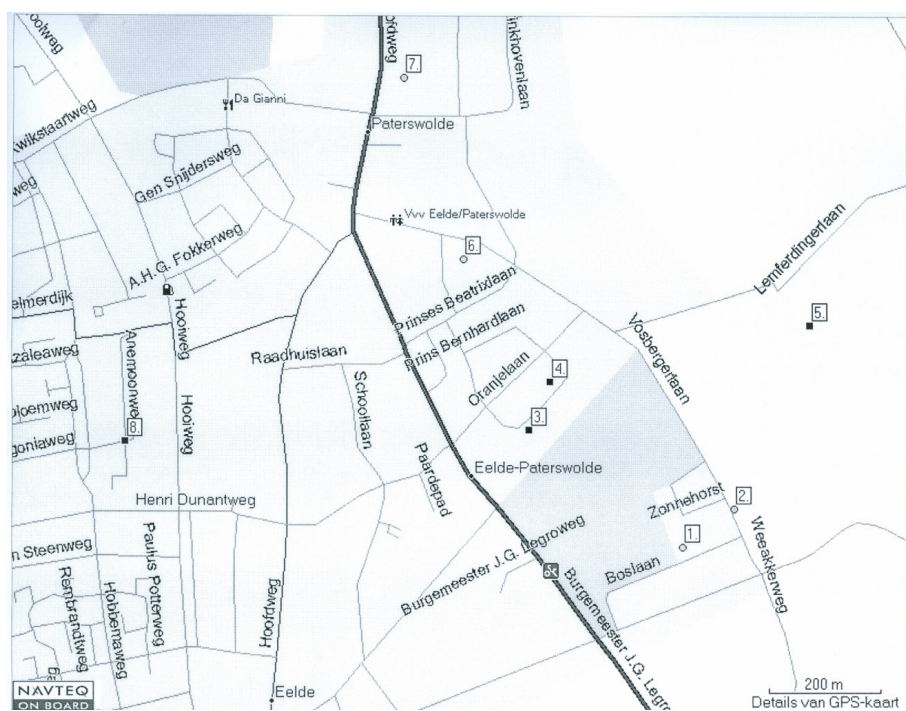
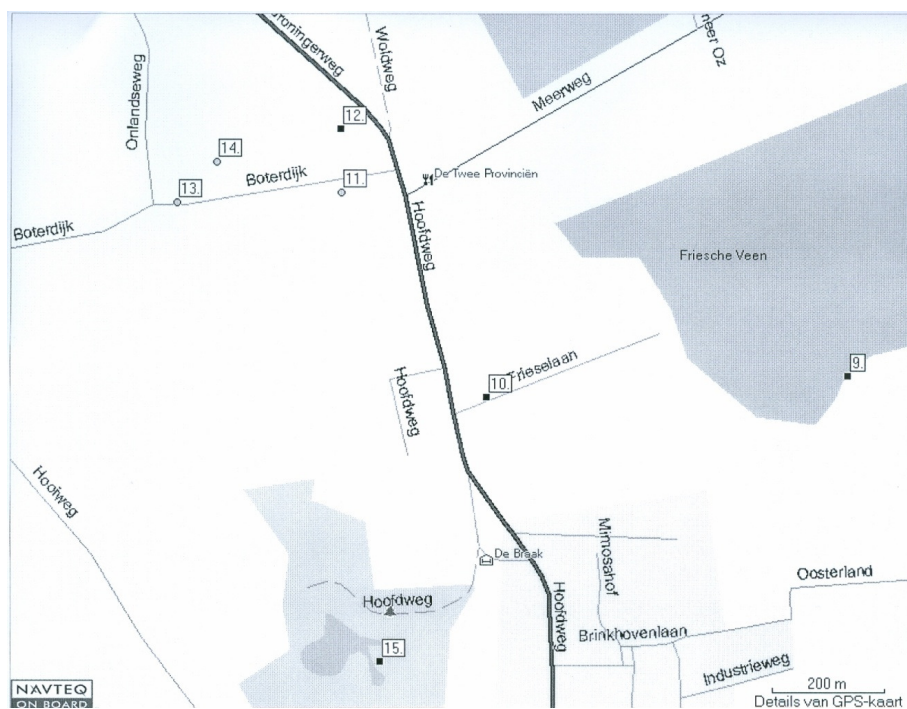
Dit voorjaar had ik de indruk dat er veel meer Bonte vliegenvangers in onze omgeving zaten dan de afgelopen jaren het geval was. Op zondag 6 mei jl. fietste ik door de oost- en noordkant van Eelde-Paterswolde gefietst en kwam tot 8(!) zingende exemplaren. Dit bracht me op het idee om deze gegevens in kaart brengen. Het leek me leuk om op die manier vast te leggen waar precies in Eelde-Paterswolde deze vogels een zangplaats hebben; dit betekent in elk geval een aanwijzing van een mogelijk territorium.

Het is de bedoeling dit onderzoekje ook de komende jaren te verrichten om interessant vergelijkingsmateriaal te krijgen. De Bonte vliegenvanger staat momenteel erg in de belangstelling in verband met de mogelijke gevolgen van de klimaatverandering op het broeden en grootbrengen van de jongen.

Op 6 mei heb ik een beroep gedaan op de leden van de vogelwerkgroep en enkele anderen om waarnemingen aan mij door te geven van zingende Bonte vliegenvangers en eventuele broedgevallen van deze soort. Leo Stockmann, Herman Boerma, Fred van der Noord en Anne van der Zijpp hebben actief meegewerkt; mijn dank daarvoor. Volgend jaar zal ik weer een oproep plaatsen.

Bonte Vliegenvanger
Gemaakt op locatie 1
(Anne van der Zijpp)

Verklaring nummers op het kaartje:

1. bewoonde nestkast foto's (AZ)
2. zang 28/4; 6/05; 11/05; 17/05 (SR)
3. zang 6/05 (SR)
4. zang 6/05 (SR); 12/05 (HB)
5. zang 6/05; 7/05 (HB)
6. zang 6/05 (HB)
7. zang 6/05 (SR)
8. zang 5/05; 6/05 (SR); 7/05; 12/05 (HB)
9. 24/05; 27/05 (LS)
10. zang 23/04; 24/04 (SR)
11. zang 14/04 (SR)
12. zang, bewoonde nestkast 6/05 (SR)
13. zang 4/05 (SR)
14. zang 6/05 (SR)
15. zang, bewoonde nestkast 6/05 (SR)
16. zang 13/05 (SR)

Verklaring afkortingen: HB: Herman Boerma; SR: Sieds Rienks; AZ: Anne v.d. Zijpp; LS: Leo Stockmann; FN: Fred v.d. Noord

Geconcludeerd kan worden dat dit voorjaar het gebied rondom het Koepelbos en de strook langs de Boterdijk tussen de Groningeweg en de Hooiweg de zwartepunten vormden wat betreft het voorkomen van de Bonte vliegenvanger in Eelde-Paterswolde.

Sieds Rienks

Bonte Vliegenvanger

(Anne van der Zijpp)

Topjaar voor onze KERKUIL

Voorlopig overzicht van de broedgevallen in 2007

nr.	atlasnr.	naam	kast	2007	2006	2005	2004	2003
1.	12-13-25	S.v.d. Goot	x'93	1	1	3-3	3-2	3-4
2.	12-13-14	B.v. Bergen	x'93	3-6++	3-4	3-4	3-5+	3-4
3.	12-13-23	T. Bouwman	x'90	3-3	3-2		3-2	
4.	12-13-44	H. Brink	x'90	5-4-1		5-1-9	5-3-1	3-3
5.	12-14-31	W. Faber		3-9		3-3	3-5	
6.	12-13-14	E. Menkveld						
7.	12-13-25	J. Smid				3-4		
8.	12-13-14	P. Terw al	x'92	5-2-6				
9.	12-13-43	Fam.de Hoop		3-4	3-2			3-3
10.	12-14-31	Krooneman	x'02					3-2
11.	12-13-15	Vennebroek	x		3-4	3-3	3-4	3-4
12.	12-13-35	P.v.d. Molen	x					
13.	12-13-25	J. Jongepier	x'96	3-4	1	3-4	3-5+	3-3
14.	7-53-35	M. Bonder	x'96	3-5+	1	3-4		
15.	12-14-31	S. Knaap	x'00	3-3	3-3	5-0-4	1	1
16.	12-13-25	J. Steunebrink						
17.	12-13-25	G. Dijkstra	x'99	1				
18.	12-13-14	Fam. Nigten	x'04					
19.	12-13-16	Meerschap	x'03			3-3		
20.	12-13-43	Fam.P.Weessie	x'04	1				
21.	12-13-43	Fam. Brookman	x'06	1				
22.	12-13-43	Arnold Pilon	x'06					
24.	12-13-25	Fam.vd.Bospoort	x'06	5-2-1	3-3			

codes:

- 1: 1 uil aanwezig, niet broedend
- 2: 2 uilen aanwezig, niet broedend
- 3-5(+): 2 uilen aanwezig, 5 jongen (bijvoorbeeld)(+= en 2e br. += 3^e)
- 4-6: 2 uilen aanwezig, 6 eieren, dus geen jongen
- 5-4-1: 2 uilen aanwezig, 4 jongen, 1 ei/ dood jong
- x: kast geplaatst en voor zover bekend in welk jaar.

resultaat:

- 1994: 3 uitgevlogen jongen en 5 dood
- 1995: 5 uitgevlogen jongen en 6 dood
- 1996: 8 uitgevlogen jongen, 1 dood en 1 nest met 5 eieren verstoord
- 1997: 3 uitgevlogen jongen en 3 jonge bosuilen!!!
- 1998: 9 uitgevlogen jongen en 2 jongen dood
- 1999: 8 uitgevlogen jongen, waarvan 3 bosuilen
- 2000: 15 uitgevlogen jongen, waarvan 1 bosuil (2 dood in de kast)

- 2001: 13 uitgevlogen jongen en 3 jongen dood
- 2002: 7 uitgevlogen jongen
- 2003: 23 uitgevlogen jongen
- 2004: 34 uitgevlogen jongen en 1 dood jong (incl.8 jongen uit 2 br.)
- 2005: 29 uitgevlogen jongen en 8 dode jongen.
- 2006: 18 uitgevlogen jongen
- 2007: 45 uitgevlogen jongen en 13 dode jongen.

Door een zacht en mooi voorjaar kwamen enkele kerkuilen in ons dorp reeds vroeg(maart) aan het leggen. Ook de maanden erna bleven de kerkuilen hun ei leggen, waardoor een zeer verspreid beeld ontstond van het aantal broedgevallen. De gemiddelden van ei tot uitgevlogen jongen waren hoger dan voorgaande jaren. Met uiteraard dank aan de vele muizen. Door het aanhoudende zachteweer (helaas ook nat) en de goede muizenstand gingen enkele paren voor de 2^e keer leggen. Inmiddels zelfs een paar voor de derde keer, waardoor de sloop van een boerderij zelfs uitgesteld moest worden. Zeer uniek. Zie voor verslag hiervan het artikel op onze web. We houden u op de hoogte.

Voor meer informatie zie onze website: www.ivneelde.nl

Willem Zandt

Oude en jonge kerkuil

(Martijn Snijder)

Kerkuilen moeten wijken voor Waterwijk

Een paartje kerkuilen dat al vele jaren broedt in een boerderij aan de Groningerweg te Eelderwolde, neemt op een wel heel bijzondere wijze afscheid van haar broedplaats. Deze kerkuilenfamilie broedt namelijk al meer dan twintig jaar hoog boven in de hanenbalken van deze boerderij.

Elk jaar worden er drie à vier jongen geboren en in goede voedseljaren kan het gebeuren dat er vijf of zes jonge kerkuilen uitvliegen. Dit mede dankzij de goede zorgen van de boer, die de overlast van de broedende kerkuilen voor lief neemt en de poep en de braakballen trouw opruimt. Ook seint hij steeds de mensen in van de kerkuilenwerkgroep van het MN Eelde-Paterswolde als er weer jongen zijn die geringd kunnen worden.

Dat deze boerderij en omgeving een goede kerkuilenlocatie is, blijkt wel uit het feit dat er door de kerkuilen vaak een tweede broedsel wordt grootgebracht. Grootwas dan ook de schrik toen de werkgroep hoorde dat de boerderij gesloopt zal worden vanwege de realisering van de Waterwijk in het plan Terborch.

Ook dit jaar hebben de kerkuilen weer gebroed op hun vertrouwde plek bovenin de boerderij. Vroeg in het seizoen konden er zes vliegvlugge jongen worden geteld en van een ring van het Vogeltrekstation worden voorzien. Deze vroege kerkuilen zijn allemaal groot geworden en uitgevlogen. Eind juli meldde de boer dat in de - inmiddels leegstaande - boerderij opnieuw jonge uiltjes zaten. Deze keer zes die nog niet konden vliegen.

Doordat de sloop van de boerderij dreigde, zouden de kerkuilen verstoord worden. Hierop heeft de werkgroep actie ondernomen, aangezien het een strafbaar feit zou inhouden. Kerkuilen behoren namelijk tot bij de wettelijk beschermde vogels die niet gedood, gevangen of verstoord mogen worden.

De kerkuilenwerkgroep van het MN Eelde-Paterswolde nam contact op met de gemeente Tynaarlo en Tel Makelaars & Rentmeesters. Verzocht werd om de sloop uit te stellen totdat de uilen zijn uitgevlogen. Problemen met de Faunawet zouden daarmee worden voorkomen. Het verzoek van de kerkuilenwerkgroep is door de gemeente gehonoreerd, met welk besluit de werkgroep uiteraard bijzonder content is.

Begin september bleek tijdens een controle door de leden van de kerkuilenwerkgroep dat door onbekende redenen er van de zes jongen helaas vier zijn doodgegaan. De twee overgebleven uiltjes worden nu door het mannetje grootgebracht en het was verrassend te constateren dat het vrouwtje intussen alweer op zeven eieren broedt.

Dit paar kerkuilen neemt met een derde broedsel wel op een heel bijzondere manier afscheid van hun vertrouwde broedplek. Drie keer broeden in een jaar is namelijk een zeldzaamheid. Het lijkt alsof de kerkuilen willen aangeven dat deze mooie locatie niet verloren mag gaan.

De werkgroep rekent dan ook op de bereidwilligheid van beide partijen om met het slopen van de boerderij te wachten tot ook dit derde broedsel is uitgevlogen.

Uilenwerkgroep IVN

Werkdag Elsburger Onland

(Leo Stockmann)

Werken in de natuur in het Elsburger Onland

Zaterdagochtend 8 september heeft een groep IVN'ers, Ynze, Leo, Fokke, Cor, Roelien, Willem en Anne bij een lekker temperatuurtje even flink de mouw en opgestroopt in een rietlandje van het Elsburger Onland. Dat opstropen was nodig om reeds gemaaid riet af te voeren naar een gras-pitrus perceeltje, vanwaar het dan te zijner tijd zou worden weggehaald.

Het riet was eerder gemaaid door Ronald Visser, beheerder van het natuurgebied. Hij werkte zelf ook mee. Er was een mooie verdeling van klussen. Er waren optassers en harkers (met hooivorken en harken), afvoerders (met kruitagens) en bootjevaarders (met bootje om ook nog riet 'van ver' aan te voeren). Bedeling van het maaien en afvoeren van riet is om zeldzamere plantensoorten (o.a. Moerasvaren) een kans te geven in zo'n rietlandje voor te komen. Wordt het riet niet jaarlijks of tweejaarlijks gemaaid en afgevoerd, dan verstikt de boel.

Af en toe hoorden we een Waterral, een Boomklever en een Boomkruiper roepen. Enkelen dachten in de verte ook een Visarend te zien, maar met zekerheid kon dat niet vastgesteld worden. Een Havik is wel gezien.

Als zweet een graadmeter is van inzet, dan hebben we zeker wat gepresteerd. Ook begin dit jaar heeft een aantal IVN'ers in het Elsburger Onland gewerkt. Toen is vooral gehakt en gezaagd om bomen en opslag weg te krijgen uit een stuk rietland.

We zien alweer uit naar een volgende klus.

Leo Stockmann

Werkdag Elsburger Onland

(Leo Stockmann)

Steenmarters in Eelde-Paterswolde

Het zal weinigen zijn ontgaan dat de Steenmarter (*Martes foina*) de laatste jaren nogalwat publiciteit krijgt. In ons land komt hij vooral in het oostelijk deel voor. Was het beestje zo'n 25 jaar geleden nog zeldzaam, tegenwoordig geldt hij er als vrij algemeen. De berichtgeving over de Steenmarter heeft vooral betrekking op overlast als hij een woning betreft en daar kan zorgen voor vraatschade, stank en wat stommelend lawaai. Ook Dorpsklanken heeft daar wel over bericht. Ook zijn er berichten van het doorbijten van kabels en leidingen, iets dat vooral jonge dieren schijnen te doen uit speelsheid of nieuwsgierigheid (is het eetbaar?). Vanwege de overlast zijn Steenmarters bij menigeen niet bepaald geliefd, en al gauw praat men dan over ongedierte. Wat eigenaardig is dat de beesten desalniettemin veelal de bewoonde omgeving opzoeken om er te wonen. De dieren zijn overigens terecht bij wet beschermd. Een bewoonde verblijfplaats mag je niet zo maar verstoren, laat staan dat je de beesten mag doden.

Dat de laatste jaren ook in Eelde-Paterswolde meerdere Steenmarters voorkomen blijkt uit de klachten die geuit worden bij overlast (o.a. dus via Dorpsklanken) en uit waarnemingen van levende en dode dieren. In Groen van voorjaar 2003 meldt Fokke Nijdam de aanwezigheid van een Steenmarter onder het dak van een garage aan de Schultenweg. Bij mij in de buurt (Anemoonweg) is een jaartje geleden een levend exemplaar gezien en onlangs ook twee vechtende in de omgeving van de Julianalaan.

Steenmarters zijn uitstekende klimmers: wat klimop tegen het huis, een spleet van 5 x 7 cm onder de dakgoot of tussen de pannen, en het beestje is binnen. Toch is hij zo'n 50 cm. lang met bovendien nog een staart van zo'n 25 cm. Het is hoofdzakelijk een nachtactief dier. Overdag wordt er gerust, en dat kan hij op meerdere verschillende plekken doen.

Kan een Steenmarter uit een boom vallen?

Op 1 april 2007 om 10 uur werd ik door Ada Zoon gebeld. Zij woont aan de Hooiweg tegenover De Braak. Op de weg was een dode marter gevonden en er was een plas bloed zichtbaar. Om het beest te sparen voor overrijding was het na de vondst in de berm gelegd. Ik er op de fiets naartoe. Aan de buitenkant bleek er alleen een behoorlijke verwonding bij de bek te zitten. Het lichaam was al verstijfd. Ik ben naar Anne van der Zijpp gefietst, een natuurfotograaf vindt een marter, dood of levend, altijd interessant niet waar? Omdat het verschil tussen Boom- en Steenmarter niet altijd even duidelijk is haalden we er toch maar even een zoogdierengids bij. De kenmerken tegen elkaar afwegend kwamen we beslist uit op de Steenmarter. Diverse foto's zijn door Anne en mij gemaakt. Wat was de doodsoorzaak? Aanrijding met een auto?

Steenmarter

(Leo Stockmann)

Bij wat speurwerk in de berm vond ik een half ei (leeg, droge dop) van een Roek. Op de dop waren duidelijk twee gaatjes zichtbaar. De afstand tussen de gaatjes was 2 cm. Duidelijk was dat het ei in een bek van een roofdier had gezeten, immers de gaatjes zijn veroorzaakt door de hoektanden. De afstand van 2 cm. kan duiden op de Steenmarter. Zou het zo zijn dat Steenmarters nesten van de Roekenkolonie opzoeken en eieren uit de nesten plunderen? Dat eieren voedsel zijn van de Steenmarter is wel bekend. Ook een Roek zelf zal zeker een prooi kunnen zijn denk ik. Zal een Steenmarter zijn evenwicht hebben kunnen verliezen toen hij zich te ver aan de periferie van de kruin van een hoge eik begaf en toen naar beneden is gekletterd en met zijn snuit op de weg terecht zijn gekomen? Zal hij een van het nest vluchtende vogel zijn nagesprongen en toen zelf in een vlucht terecht zijn gekomen? Het zijn speculaties. De waarheid zullen we niet weten. Ik heb de vondst aan boswachter Booi Kluiving van Natuurmonumenten doorgegeven. Die heeft de melding doorgegeven aan de politie en ervoor gezorgd dat het dode beest ergens begraven is op De Braak.

Half mei is er weer een dode Steenmarter op de Hooiweg gevonden, op bijna dezelfde locatie.

Leo Stockmann

Wezel, hermelijn en bunzing

Een energiek trio roofdier.

Het kleinste roofdier van Europa is de wezel. Ze zijn alle drie zeker het bekijken waard en met wat kennis, geduld en geluk krijg je dat misschien voor elkaar.

Een wezel is een echte doorbijter, hij grijpt prooien vele malen groter dan zijn eigen gewicht. Maar heel weinig wezels worden ouder dan een paar jaar. Daar staat tegenover, dat ze zich snel kunnen voortplanten. Meestal werpt een vrouwtje twee nesten per jaar. De jongen van de eerste worp, zo rond april, kunnen zich die zomer al vermenigvuldigen.

Een wezel herken je aan de rafelige grens tussen zijn donkere rug en lichte buik en hij heeft vaak een donkerbruine “blos” op de wang. De staart is helemaal bruin. De lichaamslengte is 13 – 25 centimeter, kan variëren. De mannetjes zijn groter dan de vrouwtjes. Over de hele linie is de wezel toch echt klein. Zelfs een volwassen wezel is zelden langer dan een potlood en niet dikker dan een bezemsteel. Hij past zelfs door het gaatje van een mezenkast. Muizen zijn in hun eigen hol niet veilig.

Meestal krijg je van een wezel niet meer te zien dan een bruin streepje, dat pijlsnel de weg oversteekt. Hij is hyperactief, want hij moet dagelijks een derde van zijn lichaamsgewicht eten. De enige momenten dat hij niet beweegt is tijdens het “kegelen”. Dan zit hij rechtop om even goed om zich heen te kunnen kijken en ruiken.

Hermelijnen krijgen in gebieden met strenge winters een witte vacht; in streken met milde winters blijven ze bruin. Nederland ligt op de grens – hier wisselend de intervachten. In de winter gaan ze vaak 's nachts op pad. Hermelijnen zijn misschien nog wel felle jagers dan wezels. Een hermelijn heeft een rechte grens tussen zijn donkere rug en lichte buik, een pluimstaart met zwarte punt en een lichaamslengte van 20-35 centimeter.

De paartijd van hermelijnen begint in februari. Is de bevruchting vroeg in het jaar, dan worden de jongen in april of mei geboren. Maar meestal vindt de paring in de zomer plaats. In dat geval komt de ontwikkeling van de embryo's pas het volgende voorjaar op gang. Met de leeftijd van zijn partner neemt een hermelijnenman het niet nauw. Vaak wordt een vrouwtje al bevrucht als ze nog maar een paar weken oud is.

p.s. George VI van Engeland liet in 1937 een mantel vervaardigen, waarin 50.000 hermelijnen waren verwerkt.

De bunzing is duidelijk een maat groter dan de hermelijn en twee maten groter dan de wezel. Bovendien heeft hij een donkergekleurde borst en buik. Een bunzing laat zich eerder verwarren met zijn grotere neven de boom- en

steenmarter, maar die zijn een stuk zeldzamer en hebben bovendien een lichtgekleurde borst.

De lichaamslengte is 35 – 50 centimeter. Vooral in de winter schemert de crèmekleurige ondervacht duidelijk tussen de donkere dekharen door. Hij heeft een licht gekleurd gezicht met een brutaal boevenmasker.

De geur waarmee een mannetje een vrouwtje verleidt, is voor onze reukorganen niet aangenaam. Hij heeft een nachtelijke leefwijze en is daardoor zelden te zien.

Jan Fekkes.

Wezel

Hermelijn

Bunzing

Watersysteemplan Drentsche Aa-gebied

Het watersysteemplan is een overkoepelend waterplan voor het Drentsche Aa-gebied met als doel aan te geven hoe op korte en langere termijn om te gaan met het watersysteem van de Drentsche Aa. Het waterschap Hunze en Aa's maakt dit plan samen met betrokkenen in het Drentsche Aa gebied. Dit als antwoord op een Europese verplichting om een beheersplan op te stellen met betrekking tot waterkwaliteit en waterbeheer.

Op 19 juni heeft hierover op uitnodiging van het Waterschap een gebiedsbijeenkomst plaats gevonden, waarbij ondergetekenden aanwezig waren.

Onderstaand een aantal citaten van deelnemers die een beeld geven van de situatie.

Uko Vegter van het Waterschap Hunze en Aa's:

"Met betrekking tot de waterkwantiteit hebben we aangegeven hoeveel extra water we moeten vasthouden met het oog op de klimaatverandering, in zowel landelijk als bebouwd gebied. Voor de waterkwaliteit hebben we de wateropgaven geschetst vanuit de doelstellingen van de Kaderrichtlijn Water.

Ten aanzien van het water vasthouden kunnen we zeggen dat we met het huidige beleid en de inspanningen zoals die onder de vlag van het Nationaal Beek- en Esdorpenlandschap plaatsvinden op de goede weg zijn. Dit neemt niet weg dat tot 2050 er nog wel aanvullende maatregelen nodig zijn op het gebied van vasthouden van water en verdrogingbestrijding. Voor wat betreft de waterkwaliteit concentreren de wateropgaven zich op het hermeanderen van de beek en het onderhoud, en minder op de waterkwaliteit zelf. Die verbetert al behoorlijk."

Pim Brocades van de Milieufederatie Drenthe:

"Een aantal knelpunten is niet opgelost. De verdroging bijvoorbeeld is in 2015 niet opgeheven. En de kwelinvloed in het beekdal is een belangrijk aspect als het gaat om de kwaliteit van de Drentsche Aa. Het beekdal van de Drentsche Aa is al langer onder natuurbeheer, en ook voor een veel groter deel dan andere beeksystemen. Er zijn hier misschien minder knelpunten dan bij andere watersystemen, maar dat betekent niet dat het hele systeem op orde is. De middenlopen bijvoorbeeld wel, maar de bovenlopen niet. Die samenhang zou wat beter in beeld moeten komen."

Herman Thije, provincie Drenthe,

"De aandacht voor de Drentsche Aa richt zich niet alleen op water, maar ook op landschap en landbouw. Het gaat er eigenlijk om hoe je het water ten gunste van alle doelgroepen en alle partijen kunt laten komen. Dat vraagt een nauwkeurige afweging van -vaak -tegenstrijdige belangen. Iedereen is ervan doordrongen dat er keuzes gemaakt moeten worden."

Op 1 oktober volgt er een presentatie Watersysteem Drentsche Aa over de maatregelen en bijbehorende kosten. In het volgende Groentje zullen we hier verslag van doen. De constatering van ondergetekenden was dat onze “Benedenloop Drentsche Aa” binnen het hele watersysteem Drentsche Aa niet een echt grote speler is. Dus zijn we op zoek gegaan naar informatie over hoe het er nu voorstaat in onze “achtertuin”.

Tot ons grote genoegen blijkt dat Natuurmonumenten, Waterschap, Staatsbosbeheer, Kraus Groeneveld Stichting en de diverse particuliere grondeigenaren op korte termijn met elkaar om de tafel gaan om een visie voor de langere termijn te ontwikkelen voor het gebied polder Lappenvoort en Oosterland.

Wordt vervolgd.

Roelien Douma & Saskia Somers

De Braak Nu en toen

In mijn serie terugblikken 'Nu en toen' is deze keer na Vennebroek en Friescheveen het landgoed De Braak aan de beurt. Met de twee vorige plekken heeft het gemeen, dat het deel uitmaakt van de landgoederengordel, tevens in het noordelijk deel daarvan ligt en tot het bezit van Natuurmonumenten behoort (sinds 1920). Maar voor mij persoonlijk heeft De Braak nog meer pijlen op zijn boog richting Vennebroek-Friescheveen.

Het behoort, wat het heden betreft, tot de plekken, die ik samen met of zonder mijn echtgenote, maar wel steeds met onze hond, de cocker spaniel Alexandros, bewandel om er te genieten van de natuur en de frisse lucht. Anders gezegd: gedrieën maken deel uit van onze Mondo Cane (Hondse Wereld), dat bestaat uit ca. 30 wandelgebieden in de voormalige gemeente Eelde en haar wijde omgeving [Langeloër Duinen, Noordsche Veld, Noordlaarderbos, Haren(d)ermolen, Onneres en Onnerpolder]. Bovendien gaan wij gedrieën eens in de maand naar Grolloo om daar met andere leden van de Nederlandse Spaniel Club onze viervoeters uit te laten in het uitgestrekte bos- en heidegebied aldaar. Vroeger liepen en schapen op de Drentse heide, nu -op die zondagen althans- cocker spaniels.

Wat het verleden aangaat, maakten de drie bovengenoemde terreinen deel uit van mijn biotoop in de jaren 1941-1961, de eerste 20 jaren van mijn leven. Deze reikte tot september 1953 van Ons Dorpshuis in het zuiden (boeken lenen op zaterdagmiddag!), de Hooiweg in het westen (achter De Braak), Het Oosterland in het oosten (tot Eksterberg en Oude Aa) en de Paterswoldse school (6 klassen doorlopen) in het noorden. Tot juli 1961 bestond de uitbreiding noordwaarts t/m de stad Groningen en zuidwaarts tot de grens met de gemeente Vries; dat was het. Een goed deel van mijn jeugd heb ik, 100 meter ten zuiden van Vennebroek's Leeuwenpoort in 'Villa Linhof' geboren op 1 oktober 1941, doorgebracht in het lovergroen van De Braak en Vennebroek en in het veel kortere grasgroen van Het Oosterland en De Marschen. De Braak valt gewoon niet weg te denken uit mijn jeugderinneringen; vandaar dan ook weer zo'n stukje 'Nu en toen', nu over dit kleine bos, waarvan ik -bij wijze van spreken- de voornaam van elke boom ken.

Terug naar (het) nu. De Braak behoort dus tot de 30 Mondo Cane-gebieden van C.S., maar bevindt zich qua score in de zeer matige middenmoot, Vennebroek en Friescheveen trouwens ook. Voor alle drie geldt namelijk: honden aan de lijn. Dat vindt mijn viervoetige vriend niet prettig! Dus hebben de losloopgebieden (met overtreding van de gemeentelijke verordening, dat wel) zijn voorkeur. En op zondag hoef je er geen rust te zoeken, want dan wemelt het er van weekend-wandelaars, velen met hond. En ook dat vindt A. allerm minst aangenaam; hij heeft een hekel aan soortgenoten, loopse teefjes uitgezonderd. Voor De Braak komt daar nog bij, dat wij het alle drie een nat bos vinden, ook in droge(re) tijden. Altijd zijn er wel sompige paden en/of

bermen te vinden. Ergo: in De Braak wordt wel gewandeld, maar slechts met mate en alleen door de week. 's Zondags prefereren wij het zeer rustige Hesselinksbos, iets verder noordwaarts. De rijen auto's langs de vroegere Boerdijk dienen als graadmeter voor zowel De Braak als Vennebroek en Friescheveen (alweer een overeenkomst).

De Braak fungeert voor mij niet alleen als wandelgebied. Sinds ik deel uitmaak van Ol Eel, eerst Stichting (sinds 1980) en nu ook Historische Vereniging (sinds 2004), is het ook onderzoeksterrein, de gehele voormalige gemeente Eelde trouwens. Maar omdat De Braak sinds mijn mensenheugenis deel uitmaakt van mijn denk- en doe-wereld, voel ik mij er wel heel erg vertrouwd en nodigt het gebied mij vanzelf uit tot het doen van steeds maar en steeds meer onderzoek. Dat ligt in mijn geval niet op biologisch terrein. Als afgestudeerd sociaal geograaf met geschiedenis als verzwaard bijvak met lesbevoegdheid komt men bij mij al snel terecht in de overlappingsvelden van die twee wetenschappen: de historische geografie en de regionale geschiedenis.

Dat uit zich dan in het uitdiepen van bepaalde fenomenen zoals de loop van de Leijenloop (zie de Groen-afleveringen van 2006), de door L.P. Roodbaard aangelegde vijver met eiland, geplaatst in het bredere perspectief van dezelfde waterpartijen van Vennebroek en Lemferdinge (de drie eilanden zijn leycentra in een rechthoeksverhouding 3:4:5), het speuren naar de exacte plaats van het in 1896 afgebroken landhuis en het adviseren van Natuurmonumenten inzake de beste plek voor de zojuist teruggekeerde kiosk, voorts het opnemen van De Braak in de fietsroute, die elk jaar gemaakt wordt in het kader van de Open Monumentendag. En in maart 2007 kwamen daar de ommetjes, gestimuleerd door Stichting Landschapsbeheer Drenthe (helaas ter ziele), nog bij. Een klein jaar eerder, in juni 2006, waren de beelden in De Braak, de Elandlinde (1990) en de vrouwentorso in de tuin van het boswachtershuis, mede doelwit van het project Drenthe kunstbreed in beeld o.l.v. Hans Zabel, kunstenaar te Ees.

Al het bovenstaande werd uitgevoerd onder de vlag van Ol Eel, door mij alleen of tezamen met leden van diverse werkgroepen (Historie, Monumenten, Natuurlijke Historie). Daarbij voegde zich in juni 2007 de Werkgroep Genealogie, want toen liet deze 'club' nazaten van de familie Hesselink, woonachtig te Vaassen, de woonsteden van hun voorvaders zien: Huis De Braak, Villa Meta, Noordwijk, Westerbroek en De Marsch, o.a. met een wandeling door het bos. Alle onderzoeken worden vastgelegd in rapporten, artikelen in Groen, Kontakt en Dorpsklanken, in boekbijdragen en fiets- en wandelroutebeschrijvingen. Opdat derden er weer hun voordeel mee kunnen doen.

Kosten bovengenoemde verrichtingen nogal wat inspanning, De Braak wordt ook wel bezocht louter ter ontspanning van lichaam en geest; dat doe ik ook wel zonder hond. Dat deed ik zonder viervoeter, toen ik 2 ½ jaar vlakbij het bos heb gewoond, 'op' Hooiweg 201 (1971-1973), vaak met zoontjelief (hij is

nu 35) elke zondag. De ingang was vlakbij de kruising Hooiweg-Vennerstraat-Kwikstaartweg. Dat doe ik nu, als ik even moet wachten op een schoenreparatie van Antiena in Klein-Barneveld of op mijn vrouw, die onderworpen wordt aan een borstkankeronderzoek op de parkeerplaats van de sporthallen van De Marsch. Ik tuur dan in de hoge bomen van De Marsch en De Braak en beluister het gekras van de kolonie zwarte roeken, die daar het gebied erg wit maakt. Of ik wandel door de verplaatste ingang het bos in, met zicht op de vijver en de erachter liggende grasvlakte, waar tussen twee reuzen van beuken het Huis heeft gestaan. Want, alle protesten van omwonenden ten spijt, de ingang aan de Vennerstraat ligt weer op de goede plaats! Het verschil met vroeger is alleen, dat het toen de hoofdingang was en nu slechts een zijingang is. Maar historisch-geografisch bezien: een juiste zet van Natuurmonumenten.

Hierboven ben ik voor het heden teruggegaan tot 1971, maar mijn geheugen graaft voor dit bos nog 25 jaar verder terug. Als jongetje speelde ik er met mijn vriendjes. Eén van hen was Roelf Veenhuis (Hooiweg 202) achter De Braak. Hij was 10 dagen jonger dan ik en overleed in 1995 op 54-jarige leeftijd. Met hem en anderen zocht ik naar makke (= tamme) kastanjes, midden in het bos. Zochten wij paddestoelen, eikels, verkleurde bladeren en takjes voor het maken van herfstpanorama's in schoenendozen, soms als kiekkast. Het ging dan om een schoolopdracht van meester of juf(frouw). Wij renden er over de kettingbrug (in ere hersteld!), doolden in het doolhof (ik verdwaal er nog iedere keer weer!) en drentelden door de berceau (looflaan). 's Winters bekogelden wij de vrouwentorso, toen op het eiland gestationeerd, met sneeuwballen: twee doelwitten c.q. witte doelen! 's Zomers werd ook de speeltuin achter Café De Braak bij het speelgebied getrokken. Behalve daar werden ook bij de kiosk nabij de doolhof de thuis meegekregen dubbeltjes en kwartjes aan consumpties besteed, heel vaak ijs. Waar mijn vriendjes één ijsje voor een kwartje bestelden, kocht ik er vijf van een stuiver; een handvol ijsjes voor dezelfde prijs!

Als middelbare scholier zocht ik er bladeren en bloemen voor de herbaria van biologieleraar E.W. Clason (Heymanslyceum); ik nam klasgenoten mee. Dat bracht ons in aanvaring met opzichter Biek sr.: betalen! Wij schrijven dan zomer 1957. Vier jaar later bereidde ik mede in De Braak mijn eindexamen H.B.S.-B voor, m.n. mondeling biologie, bij dezelfde leraar. Ik verkoos dan de stilte en de frisse lucht om mij voor te bereiden in een passende sfeer. Een aantal jaren later liep ik er met mijn verloofde, later echtgenote, en voerden wij er de damherten. Die had ik er in 1950 zien binnenkomen. Onze kinderen hebben ook van deze beesten genoten, verleden tijd helaas. En nog weer later, in augustus 1988, wandelden we er met onze eerste cocker spaniel, Kasjan Pluvius, dan weer los, dan weer vast. Biek jr. loerde ons na, vertrouwde het niet, kwam aangepeddeld, geloofde e.e.a. maar amper en kreeg er rode konen van, de groene diender. De Braak inspireerde mij evenals zovele andere plekken in onze vroegere gemeente Eelde (nu Tynaarlo, door mijn toedoen), tot het maken van

gedichten in de 80-er en 90-er jaren in Dorpsklanken (C.S.). Vastleggen, wat je ziet en ondergaat, ook in gedichten, als dat kan: Lente resp. Zomer, Herfst en Winter in De Braak, Leijenloop, Reigers en roeken, Hertenkamp, Boeredijkskamp en Achter de Braak

Het bovenstaande overziende kan ik tellen, dat De Braak in die 60 jaar, dat ik het bos ken, niet noemenswaard is veranderd. De damherten zijn weg, maar daarvoor in de plaats kwamen op de Boeredijkskamp de ooievaars en de vleermuizen. De doolhof en berceau bleven en de kiosk en kettingbrug kwamen zelfs terug! Wel mis ik het café naast de poort; die kubus van Project is maar niks. De voor dit artikel aangeboorde eigen literatuur is 'anoniem' verwerkt in de tekst; er staat dus geen apart rubriekje onder. Zij is te leen bij de Universiteitsbibliotheek Groningen en ter inzage in de Koninklijke Bibliotheek in Den Haag, het gemeentearchief van Tynaarlo te Vries en in de bibliotheek van het Historisch Centrum Ol Eel.

Cathrinus Schaafsma

Geraadpleegde literatuur:

- Eigen werk eerst
- Zie Balanceren op de rand.
- Artikel ten pas in Kontakt

Werkgroepen en contactpersonen

Bomen, ruimtelijke ordening en milieu

Agaath AB

telefoon: 050-3093113

Medewerkers

J. Eilander, N. Reddingius, M. de Boer, Y. de Boer, T. van den Berg

Jeugd

Agaath AB

telefoon: 050-3093113

Medewerkers

A. AB, T. van den Berg, J. Eilander, F. Nijdam, N. Smeenge, G. Rietema, M. de Boer, A. Zoon, A. Pot, R. Oomen

Landschapsbeheer

Maarten Koomen

telefoon: 0592-544100

email: m.koomen2@kpnplanet.nl

Medewerkers

T. Schat, J. Vietje, E. de Waal, A. de Haan, J. Lanning, J. de Leeuw, A.H. van der Meulen, K. Mulder, E. Nijhof, A. Tel, S. Zijlstra

Planten

Vera Troost

telefoon: 050-3090989

Medewerkers

T. van den Berg, Y. de Boer, F. Nijdam, I. Botta, L. Bierdrager, J. Eilander

Publiciteit

Henk von Eije

telefoon: 050-3092973

Medewerkers

T. van den Berg, Y. de Boer, J. Fekkes, L. Stockmann

Vlinders

Waarnemend:

telefoon: 0592-542732

W. Folkers

email: w.folkers@wanadoo.nl

Vlinderkampje

Tineke van den Berg

telefoon: 050-3094337

Jille Eilander

telefoon: 050-3091918

Medewerkers

R. Douma, A. Zoon, E. Pieters, M. Wilkens, F. Nijdam, Y. de Boer, J. van der Werff, J. Steyvers, C. Kerstens

Vogels

Anne van der Zijpp

telefoon: 050-3096970

Kees Bouwer

telefoon: 0592-541713

email: bouwer100@hotmail.com

Medewerkers

S. Rienks, P. Feenstra, J. Meeder, W. Zandt, M. Hols, B. van Manen, J. Poel, M. Snijder, R. Warries, L. Stockmann, A. Houben, J. Kadijk, A. Pot-Ellen, H. Eggenhuizen, J. Fekkes, M. van Nieuw

Natuurlijke historie

Secretaris: J. Eilander

Combinatie OI Eel/VN

Vormgeving Groen

Redactie Groen

Sander Wittenaar

Ynze de Boer

email: ynzedeboer@hetnet.nl

Wil Folkers

email: w.folkers@wanadoo.nl

Leo Stockmann

email: gstockmann@hotmail.com

Lideke Jorritsma

Distributie Groen

Webmaster

Herman Boerma

email: hboerma@home.nl

Site

www.iv.neelde.nl

